

ΩΔΗ, ΜΟΥΣΙΚΗ, ΧΟΡΟΣ

ΚΑΘ' ΟΜΗΡΟΝ

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ γερμανικοῦ)

ὑπὸ ἸΩΑΝΝΟΥ Ε. ΠΕΤΡΙΤΣΗ

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ὡς λαὸς μὲ πολλήν φαντασίαν πεπρoικισμένος ὑπὸ τῆς φύσεως, ἔχων δὲ ἀγάπην πρὸς πᾶν ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν, ἔπρεπεν ἐνωρὶς καὶ νὰ αἰσθανθῶσιν ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν ᾠδὴν καὶ τὴν μουσικὴν, εἰς ἃ προσέτι ἀφ' ἑαυτοῦ προσετέθη καὶ ὁ χορὸς, ὅστις διὰ τῆς μουσικῆς πρῶτον ἔλαβε τὰς κανονικὰς αὐτοῦ κινήσεις, πολλάκις δὲ καὶ μετὰ ᾠδῆς καὶ μουσικῆς ἦν συνδεδεμένος. Ἐν τούτῳ δ' ἐγκεῖται ὁμολογουμένως καὶ ἡ πρώτη πηγὴ τῆς ταχείας ἀναπτύξεως καὶ ἀκμῆς τοῦ πολιτισμοῦ ἐν γένει καὶ τῆς ποιητικῆς τέχνης οὐχ ἥκιστα, εἰς ἧς τὴν εὐφωσίαν ἡ ᾠδὴ καὶ ἡ μουσικὴ, εἰς ἧς δὲ τὸν ῥυθμὸν ὁ χορὸς προσήκει. Αὕτη ἡ εἰς τὸν πολιτισμὸν ἐπιρροή τῆς ᾠδῆς καὶ τῆς μουσικῆς, ἀπὸ τῶν ἡρωϊκῶν ἀρξαμένη χρόνων, ἀνεγνωρίσθη καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν μεταγενεστέρων ἑλλήνων, καὶ ὡς πρῶτος τοιοῦτος διδάσκαλος καὶ μορφωτὴς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐθεωρεῖτο ἤδη ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις ὁ μαγευτικὸς ἀοιδὸς Ὀρφεύς, οὗ ἡ χεὶρ ἐξήγευ ἐκ τῆς λύρας τῶνους, πρὸς οὓς οὐ μόνον ἔμψυχα ἀλλὰ καὶ ἄψυχα ὄντα μεθ' ἡδονῆς ἔτεινον τὰ ὦτα.

Ἡ ᾠδὴ ἔστι δῶρον τῶν θεῶν. Ὁ ἀοιδὸς Δημόδοκος ἐνεπνεύσθη πρὸς ᾠδὴν ὑπὸ θεοῦ τινος. Ἰδ. Ὀδ. Θ, 45.

Καλέσασθε δὲ θεῖον ἀοιδόν

Δημόδοκον· τῷ γὰρ ῥα θεὸς πέρι δῶκεν ἀοιδίην, τέρπειν ὅππῃ θυμὸς ἐποτρύνῃσιν ἀεῖδεν.

Ὁμοίως ἐν Ὀδυσείᾳ X, 547 λέγεται ὡς ἐξῆς·

Αὐτοδίδακτός δ' εἰμι, θεὸς δὲ μοι ἐν φρεσὶν οἶμας παντοίας ἐνέφυσεν κτλ.

Ἐντεῦθεν δὲ καὶ ἡ δόξα ὅτι ὁ ποιητὴς δίδωσ ὁσάκις ἀδει ἱστορικὸν τι γεγο-

νός, δὲν δύναται νὰ ψάλλῃ πρὶν ἢ ἡ μούσα πληρώσῃ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ μὲ ἐνθουσιασμὸν, καὶ διδάξῃ αὐτὸν τό τε περιεχόμενον καὶ τὴν ἀπαγγελίαν τῆς ᾠδῆς, οὕτως ὥστε κυρίως ἡ μούσα διὰ τοῦ ποιητοῦ λαλεῖ. Ἰδ. Ὀδ. Θ, 75.

Μοῦσ' ἄρ' ἀοιδὸν ἀνῆκεν ἀειδέμεναι κλέα ἀνδρῶν.

Ἰδε καὶ Ὀδ, Θ, 480.

Πᾶσι γὰρ ἀνθρώποισιν ἐπιγθονίοισιν ἀοῖδοι τιμῆς ἔμποροί εἰσι καὶ αἰδοῦς, οὐνεκ' ἄρα σφείας οἶμας μοῦσ' ἐδίδαξε, φίλησε δὲ φύλον ἀοιδῶν.

Ἡ μούσα γινώσκει ἀκριβέστατα τὰ συμβάντα ἅτινα ὁ ποιητὴς θέλει νὰ ψάλλῃ, οὕτω δὲ ἄνευ τῆς ἀρωγῆς τῆς θεᾶς δὲν δύναται ὁ ἀοιδὸς νὰ τύχῃ τῆς μεγίστης δι' αὐτὸν δόξης ἐπὶ τῷ πιστῶς καὶ ἀκριβῶς διηγήσασθαι τὰ συμβάντα. Ἰδ. Ἰλ. Β, 484.

Ἔσπετε νῦν μοι, μούσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι, ὕμεις γὰρ θεαὶ ἔστε, πάρεστε τε, ἴστε τε πάντα, ἡμεῖς δὲ κλέος οἶον ἀκούομεν, οὐδὲ τι ἴδμεν οἵτινες ἡγεμόνας Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν.

Ὀδ. Θ. 487.

Δημόδοκ' ἔσοχα δὴ σε βροτῶν αἰνίζομ' ἀπάντιον. ἢ σέ γε μούσ' ἐδίδαξε Διὸς παῖς, ἢ σέ γ' Ἀπόλλων λίην γὰρ κατὰ κόσμον Ἀχαιῶν οἶτον ἀεῖδεις ὅσα' ἔρξαν τ' ἐπαθόν τε καὶ ὅσα' ἐμόγησαν Ἀχαιοί,

Ὡς τε ποῦ ἢ αὐτὸς παρεῶν ἢ ἄλλου ἀκούσας.

Οὕτως ἄρχεται καὶ ὁ Ὀμηρὸς τῆς Ἰλιάδος, ἐπικαλούμενος τὴν μούσαν. Οὕτω δὲ ποιεῖ, ὁσάκις πιστῶς καὶ ἀκριβῶς (κατὰ κόσμον) θέλει νὰ διηγηθῇ τι. Οὕτω π. χ. ὅταν θέλῃ νὰ ψάλλῃ κατὰ τίνα τάξιν οἱ Ἕλληνες παρετάχθησαν εἰς μάχην. Ἰλ. Β, 484.

Ἔσπετε νῦν μοι, μούσαι

Οἵτινες ἡγεμόνας Δαναῶν καὶ κοίρανοι ἦσαν. πληθύν δ' οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω, οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλώσσαις δέκα δὲ στόματ' εἴην, φωνὴ δ' ἀρρήκτος, χάλκεον δὲ μοι ἦτορ ἐνείη, εἰ μὴ Ὀλυμπιάδες μούσαι, Διὸς αἰγιόχοιο θυγατέρες μνηστῆαθ' ὕσαι ὑπὸ Ἰλίῳν ἦλλον.

Ὅταν θέλῃ νὰ ψάλλῃ τίνες ἵπποι ἐν τῷ ἑλληνικῷ στρατοπέδῳ ἦσαν οἱ ἄριστοι, καὶ τίνες ἦρωες οἱ ἀνδρειότεροι. Ἰλ. Β. 761.

Τίς τ' ἄρ' τῶν ὄχ' ἄριστος ἔην, σὺ μοι ἔνεπε,
αὐτῶν ἢ δ' ἱππῶν, οἱ ἄμ' Ἀτρεΐδῃσιν ἔποντο.

Τίς πρῶτος ὑπὸ τοῦ Ἀγαμέμνονος ἐ-
φουεύθη Ἰλ. Δ, 218.

Ἔσπετε νῦν μοι, μούσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι,
ὅστις δὴ πρῶτον, Ἀγαμέμνονος ἀντίον ἦλθεν
ἢ αὐτῶν Ἰρώων ἢ κλειτῶν ἐπικούρων.

Καὶ τίς τῶν Ἀχαιῶν πρῶτος ἔλαβε
σκῦλα ἀπὸ τοῦς ἐχθροῦς Ἰλ. Ξ. 508.

Ἔσπετε νῦν μοι, μούσαι, Ὀλύμπια δώματ' ἔχου-
σαι,
ὅς τις δὴ πρῶτος βροτόεντ' ἀνδράγγυ' Ἀχαιῶν
ἦρατ', ἐπεὶ ῥ' ἐκλίνε μάχην κλυτὸς Ἀχαιῶν ἔννο-
σίγαιος.

(ἔπεται συνέχεια.)

BIBLIOΓΡΑΦΙΑ

ΜΕΛΕΤΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

(Σύγγραμμα βραβευθὲν ἐν τῇ Ῥοδοκανακείῃ
φιλολογικῇ διαγωνίᾳ.)

ΤΟΜ. Α΄. — ΜΕΡ. Α΄.

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

—
ΛΕΙΠΖΙΓ 1872*.)
—

Πρὸ πολλοῦ ἐξεδόθη τὸ πρῶτον μέ-
ρος τοῦ Α΄ τόμου τῆς βραβευθείσης πέ-
ρυσσι φιλολογικῆς πραγματείας τοῦ κυ-
ρίου Ν. Γ. Πολίτου, ἐπιγραφομένης
«Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν Νεωτέρων
Ἑλλήνων.» Τὸ ὅλον τοῦ συγγράμματος
θέλουσιν ἀποτελέσει τέσσαρες ὀγκῶδεις
τόμοι ὥστε τὸ ἐν ὄγδοον αὐτοῦ μόνον ἔ-
χομεν ἤδη ἀνὰ χεῖρας. Δυπηρὸν τοῦτο,
ὅτι παρακωλύεται κατ' ἀνάγκην ἢ τα-
χεῖα ἔκδοσις πλήρους τοῦ πολυτίμου
τούτου συγγράμματος· ἀλλὰ τίς ἀμφι-
σβητεῖ τὰς δυσκολίας, ὅσας πρωτόπει-

(*) Εἰς 16ον, σελ. μγ' 204. Εὐρίσκειται παρὰ
τοῖς βιβλιοπώλαις ἀδελφοῖς Παββῆ καὶ πωλεῖται
ἀντι ὄρχ. 3,25 — φρ. 31]2 διὰ τὸ ἐξωτερικόν.

ρος ἐκδότης ἀπαντᾷ, ἕως οὗ κατορθώσῃ
νὰ διανεῖμῃ ἐπικερδῶς, ἀναλόγως τῶν
καταβληθέντων κόπων, τὸ βιβλίον του,
εἰς τόπον, ὅπου τὰ βιβλία καλὰ ἢ κα-
κὰ ἐπιβάλλονται διὰ τῶν μέσων πωλού-
μενα χωρὶς ν' ἀναγινώσκονται, ἢ ἀνα-
γνωσκόμενα— ἂν ἦνε καλὰ—χωρὶς νὰ
πωλῶνται;

Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ συγγράμματος τοῦ
κυρίου Πολίτου εἶναι ζωογόνος. Βαρυ-
αλγῶν τις ἐν μέσῳ τῆς ἐκφυλίσεως
ἡμῶν, δύναται εἰς τὰς ἐπιστημονικὰς
σελίδας τοῦ βιβλίου τούτου νὰ ἀπαν-
τήσῃ βίον μυθώδη ἀληθῶς, παρήγορον,
ἅμα σκεφθῶμεν ὅτι τοιοῦτος εἶναι ὁ
βίος καὶ τοιαῦται αἱ ποιητικώταται δο-
ξασίαι τῶν παρ' ἡμῖν Ἑλλήνων.—Καὶ
μετὰ πύσης ἀκριβείας ἐκτίθεται τὸ πα-
νόραμα τοῦτο τῆς αἰσθηματικῆς, εὐφαν-
τάστου καὶ τρυφερῆς πον ζωῆς τοῦ λαοῦ
τῆς Ἑλλάδος!

Εἰς πολλὰ μέρη ἀναγινώσκων τις
περὶ Νηρηίδων ἢ Στοιχειῶν ἢ
περὶ Δρακόντων, γίνεται παῖς τὴν
ψυχὴν, Ἑλληνικώτερος Ἑλληνοσ τὴν
καρδίαν καὶ σοφὸς τὸν νοῦν, ἰδίως ἂν ῥίψῃ
βλέμμα καὶ εἰς τὰς ἀπείρους παραπο-
πὰς εἰς ὅλων τῶν Ἐθνῶν τὰ σπουδαῖα
συγγράμματα τοιαύτης ὕλης, ἃς ὁ κύ-
ριος Πολίτης μετ' ἐπιδείξεως πολυμα-
θείας οὐ τῆς τυχούσης παραθέτει πρὸς
πλουτισμὸν τοῦ συγγράμματός του.

Τὸ θέμα ἐξηντλήθη ὑπὸ τοῦ κυρίου
Πολίτου ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο δυνατόν νὰ
γίνῃ παρ' ἡμῖν. Ἐξ ἀρχαίων ἢ νεωτέρων
συγγραφέων οὐδεμίαν σχεδὸν πληροφο-
ρία παρελείφθη καὶ πανταχοῦ σχεδὸν
ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρων σχέσιν νεοελ-
ληνικῆς μυθολογίας πρὸς τὴν ἀρχαίαν,
πείθει, πρὸς μεγάλην εὐχαρίστησιν τῆς
ἐθνικῆς ἡμῶν φιλολογίας.

Εὐχόμεθα νὰ εὐρεθῶσιν ἄξιοι συν-
δρομηταὶ τοῦ καλοῦ αὐτοῦ βιβλίου, πρὸς
ὑποστήριξιν τοῦ νεαροῦ συγγραφέως,
παρ' οὗ ἀμιλλωμένου πρὸς τοῖς εὐδο-
κίμοις τῆς ἔσπερίας πολλὰ καὶ γεν-
ναῖα ἀναμένομεν.